

MANASTIRI MAKEDONIJE TURISTIČKI VODIČ

MACROVIA
TIMELESS

Urednici:

dr. Dejan Metodijeski
dr. Nako Taškov
dr. Nikola Dimitrov

Recenzenti:

d-r Nikola Panov
d-r Milena Taleska

Prevod na srpski jezik:

Kostadin Golakov
Sofija Zabolotnaja

Lektura:

Emilija Vujčić

Izdavač:

Agencija za podršku i promociju turizma
Republike Makedonije

Fotografija:

Irena Jovanovska

Kartografija:

Goran Jolović

<http://www.turistickemape.com/>

Štampa:

Evropa 92

<http://www.evropa92.com.mk>

Dizajn:

Agencija za podršku i promociju turizma
Republike Makedonije

Skoplje, 2017

www.macedonia-timeless.com
www.tourismmacedonia.gov.mk

01

PREDGOVOR

Neki praktični saveti pri poseti manastirima

Manastiri Makedonije i njihov položaj po regionima

10

12

17

02

MANASTIRI SKOPSKOG REGIONA

18

Manastir svetog Ilije

20

Manastir svetog Nikite

24

Manastir svetog Ilije (Čardak)

30

Manastir svetog Dimitrija (Markov manastir)

34

Manastir Uspenja Presvete Bogorodice (Matka)

40

Manastir svetog Pantelejmona

46

Manastir svetog Nikole (Ljubanci)

52

03

MANASTIRI POLOŠKOG REGIONA

56

Lešočki manastir

58

Manastir svetog Jovana Krstitelja (Bigorski)

64

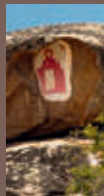
04 >>

MANASTIRI JUGOZAPADNOG REGIONA	70
Manastir svetog Đorđa Pobedonosca (Rajčica)	72
Manastir Presvete Bogorodice Prečiste	78
Manastir svete Paraskeve (Petke) Rimljanke	82
Manastir svetog Nauma	86

05 >>

MANASTIRI PELAGONIJSKOG REGIONA	92
Manastir svetog Arhangela Mihaila (Varoš)	94
Manastir svetog Preobraženja (Zrze)	98
Manastir Uspenja Presvete Bogorodice (Treskavec)	104
Manastir svetog Jovana Preteče (Slepče)	110
Manastir svetog Nikole (Mariovo)	116
Manastir svetog Ilije (Mariovo)	122
Manastir svete Ane (Malovište)	126
Manastir svete Paraskeve (Petke) (Capari)	130
Manastir svete Paraskeve (Petke) (Brajčino)	134
Manastir Rođenja Presvete Bogorodice (Slivnički manastir)	140
Manastir svetog Đorđa (Kurbinovo)	146

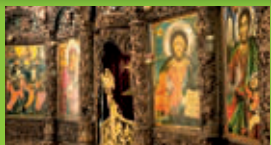

06**MANASTIRI VARDARSKOG REGIONA**

150

Manastir svetog Đorđa (Negotino)

152

07**MANASTIRI JUGOISTOČNOG REGIONA**

157

Manastir svetih Petnaestorice sveštenomučenika Tiveriopoljskih

158

Manastir Presvete Bogorodice Milostive (Veljusa)

164

Manastir svetog Leontija (Vodoča)

168

08**MANASTIRI ISTOČNOG REGIONA**

173

Manastir svetog Gavrila Lesnovskog

174

09**MANASTIRI SEVEROISTOČNOG REGIONA**

178

Manastir svetog Joakima Osogovskog

180

Manastir svetog velikomučenika Đorđa (Staro Nagoričane) 186

PREGOVOR >>>>>>>>>>>>>>

Možda se učini neobičnim, ali Makedonija, pored svoje bogate prirode, istorije i kulture, uz to i smeštena neposredno na području Evrope, kao i pre ostaje skoro neistražena za turiste. Međutim, tradicije hodočašća u Makedoniji imaju davnu istoriju. Brojni pismeni izvori pripovedaju o tome, kako su u predašnja vremena hodočasnici dobijali smeštaj u manastirima i kakvo je gostoprimstvo nalazio tamo svaki gost. Na izgradnji manastira se nije štedelo: to su bili višespratni konaci sa proširenim mansardama, sejmenskim tornjevima i zvoncima, sa višebrojnim pomoćnim građevinama i podrumima, gde su se čuvali vino, rakija i zimnica. Manastiri su imali svoje metohe, šume i livade, pašnjake, vinograde i povrtnjake, pokretnu imovinu i živu stoku: monasi su gajili ovce, koze, goveda, a bavili su se i pčelarstvom.

Tokom mnogih vekova u Makedoniji manastirske kapije su uvek bile otvorene za putnike,

vernike i sve dobre namernike, kako bi isti mogli da se odmore, utoleglad, prenoće i zatim nastave svoj put. Manastiri su pomagali siromašnima i ubogima, u njihovim zidinama se ne samo vršio monaški podvig, nego su se razvijali i važni književni centri. Za manastirske radove su se sazdavale tajfe živopisaca, graditelja i rezbara, koji su ne samo davali svoj doprinos u uređivanju i ukrašenju manastira, već su bili čuveni i kao najbolji i najtraženiji majstori, slikari i arhitekto na celom Balkanskom poluostrvu.

Danas u Makedoniji postoji više od 270 manastira, 150 od kojih su, pretežno od lokalnog značaja, sačuvani, dok je oko 120 manastira potpuno ili delimično srušeno. Uz to, veliki broj manastira predstavlja poseban interes za posetioce: to su priznati kulturni spomenici od regionalnog, nacionalnog, a neki i od svetskog značaja.

Cilj ovog turističkog vodiča je da čitalac sazna svu potrebnu

informaciju za upoznavanje najvažnijih manastirskih kompleksa Makedonije. Pored podataka o istoriji svakog manastira, vodič sadrži opis manastirskog kompleksa, navodi mogućnost smeštaja i ishrane u njemu, uključuje brojne ilustracije, mape u boji koje prikazuju lokaciju manastira, kontakte, spiskove značajnih prirodnih i kulturnih objekta u blizini svakog manastira sa opisom preporučenih odredišta i drugu važnu informaciju. Smatramo da je u ovaj vodič stalo sve što treba da znaju posetioci manastira, bez obzira na to, preduzimaju li oni hodočašće ili putuju kao obični turisti.

Voleli bismo da se zahvaljimo svima koji su nam pomogli u spremanju ovog vodiča: pre svega monasima i monahinjama manastira, koji su nam pružili neprocenjivu podršku i stavili na raspolaganje svu neophodnu informaciju, saradnicima

fakulteta turizma i biznis logistike univerziteta „Goce Delčev“ u Štipu, istraživačima, koji su obezbedili odabiranje potrebne literature i digitalnih izvora, sveštenicima Ohridske Arhiepiskopije, fotografima, sastavljačima mapa, dizajnerima, saradnicima Agencije Republike Makedonije za, a takode i svima, kojisu dali svoj iskren doprinos u pripremu ovog izdanja.

Ovo je prvo izdanje turističkog vodiča, u kojem smo mogli nenamerno propustiti neke bitne podatke, važne za turiste, odlučne za posetu svetim mestima Makedonije. Otvoreni smo za vaše primedbe i sugestije, koje nam možete uputiti putem elektronske pošte. Bićemo zahvalni na bilo kojim zabeleškama i imaćemo ih u vidu.

Autori

NEKI PRAKTIČKI SAVETI PRI POSETI MANASTIRIMA >>>>>>>>>>

Manastiri su deo istorijske kulturne baštine Makedonije. Veći deo njih su kulturni spomenici, zaštićeni zakonom.

Vašu posetu i planirano noćenje treba da najavite u manastiru što ranije pre dolaska. Manastirski kompleksi su posećeni od strane velikog broja gostiju, naročito preko leta i u dane hramovne slave, tako da nije samo poželjno, nego i obavezno, dakle, neophodno da se dogovorite u manastiru unapred.

Ako planirate da se smestite u

manastiru, ali ne i da prisustvujete svetim tajnama i bogosluženjima, obratite pažnju na ovo kad se dogovorate o smeštaju. Svaki manastir ima fiksirano radno vreme kad je on otvoren za posetioce – obično je to razmak od 7 do 19 časova. Manastirski život se određuje tipikom, koji predstavlja poseban red života i ponašanja, i posetioци moraju da ga poštuju. Najčešće taj raspored podrazumeva pristojno oblačenje, zabranu glasnog razgovora, konzumiranja

hrane i pića u mestima koja nisu za to namenjena, zabranjeno fotografisanje, blagovremeno prijavljivanje turističkih grupa, tj. unapred, potrebu za blagoslovom da se prenoći.

Cene smeštaja, navedene u vodiču, važe u trenutku pripreme izdanja, ali mogu biti promenjene. Budite spremni da platite smeštaj u gotovini, pošto manastiri nisu opremljeni terminalima za bezgotovinsko plaćanje. Cene noćenja variraju od dobrovoljnog priloga do 100 eura za prenoćište u hotelskom kompleksu na području manastira.

Manastiri su pretežno smešteni izvan gradova, u živopisnim prirodnim predelima, gde obično ne stižu linije javnog gradskog prevoza, tako da ćete morati da putujete tamo uz pomoć ličnog prevoza ili taksijem.

Manastirske sobe su obično čiste, udobne i veoma jednostavno nameštene. Ne treba da očekujete da će vam manastir staviti na raspolaganje modernu tehniku (telefon, radio, televizor, kompjuter). Ukoliko nosite sa sobom uređaj koji reprodukuje zvuk, nemojte zaboraviti slušalice. Veći deo manastira posetiocima nudi trpezu, kao i mogućnost da sami sebi kuvaju hranu.

Ovaj vodič će vam pomoći da izaberete manastire, poseta kojim će vas ne samo ukrepiti u veri, nego i približiti prirodi, istoriji, kulturi, umetnosti Makedonije, njenim tradicijama i običajima. Nadamo se da će vas naša knjiga voditi, poštovani čitaoci, na sveta mesta Makedonije, gde ćete osetiti pravo manastirsko gostoprimstvo i poseban način života, naći duševni mir i blagodat i postati bliži Bogu.

